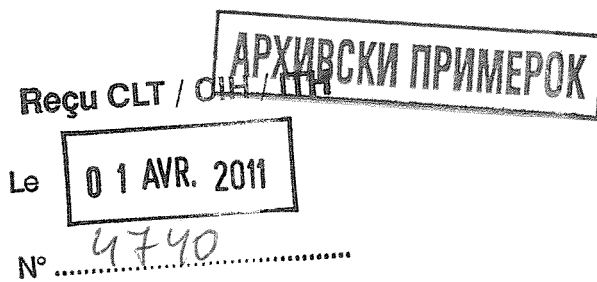

0073400014

WWW.UZKN.GOV.MK

Република Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА КУЛТУРА
Управа за заштита на културното наследство
Бр. УП10-36
21.01. 2011 год.
Скопје

Во согласност со член 205 став 1 од Законот за општа управна постапка ("Службен весник на Република Македонија" бр. 38/05 и 110/08) и член 40 став 2 точка 2 од Законот за заштита на културното наследство ("Службен весник на Република Македонија" бр. 20/04, 115/07 и 118/11) по Предлог за донесување акт за прогласување на духовното културно добро "*Чет'рсе - Обредноста поврзана со празникот Свети 40 маченици (Младенци)*" во Штип, за значајно културно наследство, на Институтот за фолклор "Марко Цепенков" – Скопје, со бр.02-329 од 06.10.2010 година, Управата за заштита на културното наследство, орган во состав на Министерството за култура донесе:

РЕШЕНИЕ

за прогласување на "*Чет'рсе - Обредноста поврзана со празникот Свети 40 маченици (Младенци)*" во Штип, за значајно културно наследство

1. "*Чет'рсе-Обредноста поврзана со празникот Свети 40 маченици (Младенци)*" во Штип се прогласува за значајно културно наследство.
2. Датирањето на духовното добро се лоцира во раното средновековие, во периодот кога на просторот на Македонија започнува да се шири култот кон светите 40 маченици од градот Севестија. Празнувањата се случуваат во градот Штип, на археолошкиот локалитет Исар.
3. Празникот *Чет'рсе-Обредноста поврзана со празникот Свети 40 маченици (Младенци)* се празнува на 22 март секоја година. Овој ранопролетен празник, календарски се совпаѓа со првиот ден на пролетната рамноденица и е исполнет со следните обредни активности: евидентно присуство на практики поврзани со бројот 40, обичаи и верувања поврзани со култот кон природата, обичаи и верувања поврзани со култот кон змијата и обичаи и верувања поврзани со култот на плодноста на човекот.
4. Духовното културно добро "*Чет'рсе-Обредноста поврзана со празникот Свети 40 маченици (Младенци)*" се одвива на Археолошкиот локалитет "Исар" во Штип, кој со Решение бр 21 од 10.02.1953 год. од Централен завод, Скопје и Дополнение на решението бр. 0901-110/1 од 23.02.1994 на ЗЗСК-Штип е впишан во Централен регистар под бр. 469.
5. Обредноста што се извршува на овој празник се доведува во корелација со некои од обредите на древното балканско население кое живеело на просторот на Македонија, а се извршувале во периодот на премин меѓу зима во пролет.
7. Со оглед на фактот што станува збор за комплексна содржина од разновидни обреди кои ги обединува само денот на одржувањето (денот на празникот), за

обичајот Чет'рсе, во Штип, констатираме дека поради својата постојаност, и живаост како обичајна практика, доброто не се смета за сериозно загрошено.

8. Предметното добро е во сопственост на Република Македонија а носители на доброто се граѓаните на градот Штип.

9. Според Националната Класификација на културното наследство, предметното добро, припаѓа во групата духовни културни добра, подгрупа народен календар, тип почеток на пролетта бр. 3.1.2.4.1.1.2.

10. Врз основа на ова решение се врши запишување на заштитеното добро во Националниот регистар на културното наследство и тоа во Главната книга, Дел трети – Духовно културно наследство.

11. Жалбата против ова решение не го одлага неговото извршување.

О Б Р А З Л О Ж Е Н И Е

До Управата за заштита на културното наследство, оргн во состав на Министерството за култура, со својство на правно лице, доставен е Елаборат за валоризација на духовното културно добро "*Чет'рсе-Обредноста поврзана со празникот Свети 40 маченици (Младенци)*" во Штип, со бр. УП 10-357 од 06.10.2010 година, во којсе предлага да се донесе акт за прогласување на доброто за значајно културно наследство.

Во согласност со член член 40 став 2 точка 2 од Законот за заштита на културното наследство ("Службен весник на Република Македонија" бр. 20/04, 115/07 и 118/11) актот за прогалсување на за значајно културно наследство го донесува Управата за заштита на културното наследство.

Предметното добро има официјален назив "*Чет'рсе-Обредноста поврзана со празникот Свети 40 маченици (Младенци)*" во Штип,. Промената на називот во однос на поднесениот елаборат с предлага заради усогласување со фактичката состојба на теренот и локалните дијалектни форми на именување на доброто.

"*Чет'рсе-Обредноста поврзана со празникот Свети 40 маченици (Младенци)*" во Штип се прогласува за значајно културно наследство. Датирањето на духовното добро се лоцира во раното средновековие, во периодот кога на просторот на Македонија започнува да се шири култот кон светите 40 маченици од градот Севастија. Празнувањата се случуваат во градот Штип, на археолошкиот локалитет Исар. Празникот *Чет'рсе-Обредноста поврзана со празникот Свети 40 маченици (Младенци)* се празнува на 22 март секоја година. Овој ранопролетен празник, календарски се совпаѓа со првиот ден на пролетната рамноденица и е исполнет со следните обредни активности: евидентно присуство на практики поврзани со бројот 40, обичаи и верувања поврзани со култот кон природата, обичаи и верувања поврзани со култот кон змијата и обичаи и верувања поврзани со култот на плодноста на човекот. Духовното културно добро "*Чет'рсе-Обредноста поврзана со празникот Свети 40 маченици (Младенци)*" се одвива на Археолошкиот локалитет "Исар" во Штип, кој со Решение бр 21 од 10.02.1953 год. од Централен завод, Скопје и Дополнение на решението бр. 0901-110/1 од 23.02.1994 на ЗЗСК-Штип е впишан во Централен регистар под бр. 469. Обредноста што се извршува на овој празник се доведува во корелација со некои од обредите на древното балканско население кое живеело на просторот на Македонија, а се извршувале во периодот на премин меѓу зима во пролет.

Со оглед на фактот што станува збор за комплексна содржина од разновидни обреди кои ги обединува само денот на одржувањето (денот на празникот), за обичајот Четрсе, во Штип, констатираме дека поради својата постојаност, и живаост како обичајна практика, доброто не се смета за сериозно загрошено. Предметното добро е во сопственост на Република Македонија а носители на доброто се граѓаните на градот Штип.

Категоризацијата на доброто за значајно културно наследство се врши во функција на јасно утврдување на јавниот интерес за истото, во согласнот со член 29 од Законот за заштита на културното наследство.

За предметното добро се предлага режим на заштита од втор степен кој подразбира задржување на постојната состојба, редовно одржување на обредните практики, задржување на постојната состојба на арх. локалитет Исар.

За предметното добро локалната самоуправа предвидува и дополнителни мерки на стимулација на населението да го изведува обичајот, преку медиумска кампања, конкурси за избор на најстари фотографии поврзани за носителите на доброто, организирање на дополнителни настани (концерти, панаѓури и сл.) кои на позитивен начин ќе го стимулираат граѓанството да продолжи во негување на доброто во изврона форма.

Според Националната Класификација на културното наследство, предметното добро, припаѓа во групата духовни културни добра, подгрупа народен календар, тип почеток на пролетта бр. 3.1.2.4.1.1.2. Врз основа на ова решение се врши запишување на заштитеното добро во Националниот регистар на културното наследство и тоа во Главната книга, Дел трети – Духовно културно наследство.

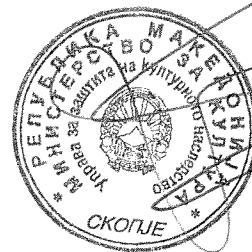
Со оглед на гореизнесеното Управата за заштита на културното наследство одлучи како во диспозитивот на ова решение.

Упатство за правно средство: Против ова решение, преку Управата за заштита на културното наследство, може да се поднесе жалба до министерството за култура во рок од 15 (петнаесет) дена од денот на неговото добивање. Жалбата против решението за прогласување на значајно културно наследство не го задржува извршувањето на решението.

Доставено до:

- Институт за фолклор Марко Цепенков-Скопје
- Министерство за култура
- Општина Штип
- Досие
- Архива

Изготвил: Ивона Опетческа Татарчевска *I. O. Peteska*
 Проверил: Валентино Димитровски
 Одобрил: Валентино Димитровски

ДИРЕКТОР,

Паско Кузман